

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

1er MARS 1951.

PROJET DE LOI

portant approbation de la Convention tendant à étendre et à coordonner l'application des législations de sécurité sociale aux ressortissants des Parties contractantes du Traité de Bruxelles, signée à Paris, le 7 novembre 1949.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DU TRAVAIL
ET DE LA PRÉVOYANCE SOCIALE (1),
PAR M. DIEUDONNÉ.

MESDAMES, MESSIEURS.

Votre Commission a été unanime à approuver ce projet de loi.

Si, en pratique, la Convention dont il propose l'approbation n'est pas appelée à s'appliquer à un nombre considérable de personnes, il est sans conteste, pensons-nous, que cette Convention a une portée morale dont l'intérêt ne peut nous échapper.

Sa mise en vigueur resserrera davantage encore les liens qui unissent les peuples ayant adhéré au Traité de Bruxelles.

Soulignons — ainsi que le fait déjà l'Exposé des Motifs — que cette Convention tend à régler la situation des ressortissants des pays unis par le Traité de Bruxelles, lorsqu'il s'agit de personnes ayant fourni des prestations dans au moins trois des cinq pays contractants.

(1) Composition de la Commission : M. Heyman, président; MM. Bertrand, De Paep, Mme De Riemaeker-Legot, MM. De Saeger, Humblet, Kofferschläger, Peeters (Lode), Schere, Verbaanderd, Vergels, Verhamme, Willot. — Mme Blume-Grégoire, MM. Dedoyard, De Keuleneir, Delattre, Dieudonné, Leburton, Major, Spinoy, Van Acker (Achille). — D'haeseleer, Van der Schueren.

Voir :

18 : Projet de loi.

1 MAART 1951.

WETSONTWERP

houdende goedkeuring van het Verdrag tot uitbreiding en coördinatie van de toepasselijkheid van de wetgeving in zake sociale zekerheid op de onderdanen van de landen welke Partij zijn bij het Verdrag van Brussel, ondertekend te Parijs, de 7 November 1949.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE ARBEID
EN DE SOCIALE VOORZORG (1), UITGEBRACHT
DOOR DE HEER DIEUDONNÉ.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN.

Uw Commissie heeft dit wetsontwerp eenparig goedgekeurd.

Alhoewel de Overeenkomst waarvan de goedkeuring wordt voorgesteld niet bestemd is om te worden toegepast op een aanzienlijk aantal personen, is het onzes inziens buiten kijf dat zij een zedelijke betekenis heeft waarvan het belang ons niet mag ontgaan.

De tenuitvoerlegging er van zal de banden tussen de volken die toetreden zijn tot het Verdrag van Brussel, nog nauwer toehalen.

Er valt aan te stippen — zoals in de Memorie van Toelichting — dat die Overeenkomst er toe strekt de toestand te regelen van de onderdanen van de door het Verdrag van Brussel verbonden landen, wanneer het personen geldt die prestaties hebben geleverd in ten minste drie van de vijf verdragsluitende landen.

(1) Samenstelling van de Commissie : de heer Heyman, voorzitter; de heren Bertrand, De Paep, Mevr. De Riemaeker-Legot, de heren De Saeger, Humblet, Kofferschläger, Peeters (Lode), Scheere, Verbaanderd, Vergels, Verhamme, Willot. — Mevr. Blume-Grégoire, de heren Dedoyard, De Keuleneir, Delattre, Dieudonné, Leburton, Major, Spinoy, Van Acker (Achille). — D'haeseleer, Van der Schueren.

Zie :

18 : Wetsontwerp.

H.

La Convention multilatérale qui nous intéresse présentement n'altère en rien les principes qui régissent les conventions bilatérales auxquelles notre pays a déjà adhéré. Elle se superpose à ces conventions et en coordonne les effets.

Répondant au vœu exprimé par l'un de nos collègues, nous avons pu, grâce à l'obligeance de l'Administration, synthétiser, dans un document unique, les dispositions essentielles des conventions bilatérales. Ainsi, chacun pourra avoir une vue d'ensemble des dispositions de sécurité sociale qu'englobe l'accord du 7 novembre 1949.

Nous traduirons certainement le sentiment de tous ceux qui s'intéressent aux problèmes sociaux en émettant le vœu que ce genre de convention puisse connaître de nouveaux et sérieux développements. La cause de la paix ne pourra qu'y gagner. En attendant que les peuples atténuent les rigueurs et les effets des barrières politiques, l'adoption de conventions d'ordre social contribue puissamment à rapprocher ces peuples.

I. — NOTE INTRODUCTIVE.

a) *Convention n° 48 concernant l'établissement d'un régime international de conservation des droits à l'assurance invalidité-vieillesse-décès.*

Pour saisir le but et la portée de la Convention multilatérale faisant l'objet du présent projet de loi, il semble indiqué de rappeler brièvement la teneur des diverses conventions bilatérales conclues depuis l'après-guerre et qui sont, soit entrées déjà en application, soit encore en cours de négociations.

Toutes ces conventions bilatérales s'inspirent des principes consacrés par la Convention internationale n° 48, concernant les travailleurs migrants, adoptée par la Conférence générale de l'Organisation Internationale du Travail en sa 19e session, en 1935, à savoir : la conservation des droits en cours d'acquisition et la conservation des droits acquis en matière d'assurance vieillesse-décès.

La conservation des droits implique, d'une part, la totalisation des périodes d'assurance ou des périodes assimilées accomplies par le travailleur dans les divers pays contractants et, d'autre part, l'application de la règle du *pro rata temporis* destinée à établir la part de pension à charge de chacun des pays en cause.

En bref, chaque pays établit théoriquement, d'après sa propre législation, le montant de la pension à laquelle le travailleur pourrait prétendre s'il avait accompli toute sa carrière dans ledit pays; ensuite, chaque pays réduit cette prestation en considération de la période d'assurance accomplie sur son territoire.

La règle de la totalisation, dans les conventions bilatérales, a été reprise pour les autres prestations subordonnées à l'exercice préalable d'une carrière de travailleurs et, spécialement, en matière d'assurance maladie-invalidité.

b) *Conventions bilatérales.*

Toutes les conventions bilatérales conclues (ou à conclure encore) par la Belgique s'inspirent des règles énoncées ci-dessus; en outre, elles sont bâties sur le même schéma et consacrent les principes suivants :

a) Les travailleurs étrangers sont traités sur un pied d'égalité avec les travailleurs de l'autre pays contractant;

Door het multilateraal Verdrag, waarmee wij ons thans bezighouden, wordt niet geraakt aan de beginselen waardoor de bilaterale overeenkomsten worden geregeld die ons land reeds heeft gesloten. Het staat boven die overeenkomsten en ordent de gevolgen er van samen.

Om te voldoen aan de wens die werd uitgesproken door een van onze collega's, hebben wij, dank zij de inschikkelijkheid van het Bestuur, in één enkel stuk de hoofdbepalingen der bilaterale overeenkomsten kunnen samenvatten. Zo zal een ieder een algemeen overzicht hebben van de bepalingen in zake maatschappelijke zekerheid die het verdrag van 7 November 1949 bevat.

Wij zullen zeker de tolk zijn van allen die belang stellen in de maatschappelijke vraagstukken door de wens uit te spreken dat een dergelijke overeenkomst nieuwe en ernstige ontwikkelingen moge kennen. De vrede kan er slechts bij winnen. In afwachting dat de volken de gevolgen van de staatkundige slagbomen beperken, draagt de goedkeuring van overeenkomsten van maatschappelijke aard in sterke mate bij tot de toenadering onder die volken.

I. — INLEIDENDE NOTA.

a) *Verdrag n° 48 betreffende het instellen van een internationaal stelsel van behoud van aanspraken en verkregen rechten, voortvloeiende uit de ouderdoms- en invaliditeits- en de weduwen- en wezenverzekering.*

Om het doel en de draagwijdte van het multilateraal verdrag te begrijpen, dat het voorwerp is van dit wetsontwerp, dient in het kort te worden herinnerd aan de inhoud van de verschillende wederkerigheidsverdragen welke sedert de oorlog gesloten werden en welke, ofwel reeds toegepast worden, ofwel thans nog het voorwerp zijn van onderhandelingen.

Al deze wederkerigheidsverdragen worden ingegeven door de beginselen vastgelegd in het Internationaal Verdrag n° 48, betreffende de migrerende arbeiders, goedgekeurd door de Algemene Conferentie van de Internationale Organisatie van de Arbeid tijdens haar 19^e zitting, in 1935, namelijk : het behoud van aanspraken en de verkregen rechten in zake verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en overlijden.

De vrijwaring van deze rechten onderstelt, ter ene zijde, de samenvoeging van de verzekeringstijdvakken of gelijkgestelde tijdvakken, welke door de arbeider in de verschillende verdragsluitende landen vervuld werden, en ter andere zijde, de toepassing van de regel van het *pro rata temporis*, bedoeld om het pensioenaandeel ten laste van elk der betrokken landen te bepalen.

Kortom, elk land stelt theoretisch naar zijn eigen wetgeving het bedrag vast van het pensioen waartoe de arbeider gerechtigd zou zijn indien hij geheel zijn loopbaan in bedoeld land had volbracht; vervolgens bepaalt elk land deze uitkering naar verhouding van het op zijn grondgebied vervulde verzekeringstijdvak.

De regel voor de samenvoeging, in de wederkerigheidsverdragen, werd overgenomen voor de andere prestaties, welke aan de voorafgaande uitoefening van een arbeidersbezigheid ondergeschikt zijn, en, meer bepaald, in zake verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ziekte en invaliditeit.

b) *Wederkerigheidverdragen.*

Alle door België gesloten (of nog te sluiten) wederkerigheidsverdragen houden rekening met voormelde regels; bovendien worden zij naar hetzelfde schéma opgebouwd en bevestigen zij volgende beginselen :

a) De buitenlandse arbeiders worden op gelijke voet gesteld met de arbeiders van het ander verdragsluitend land;

b) Le champ d'application est fixé par l'énoncé des législations de sécurité sociale énumérées dans chaque convention bilatérale;

c) Le champ d'application territorial des régimes de sécurité sociale est déterminé selon le critère principal du lieu du travail;

d) Des règles supplémentaires sont déterminées en vue de l'application, dans chacune des branches de la sécurité sociale, des principes directeurs fixés par la Convention n° 48 de Genève, 1935.

c) *Convention multilatérale.*

Les effets de la convention multilatérale, qui vient se superposer aux conventions bilatérales, sont les suivants :

1° Elle permet à un ressortissant de l'un quelconque des pays signataires du Traité de Bruxelles de bénéficier de toute convention bilatérale conclue entre eux.

Exemple : Un ressortissant britannique qui a été assuré en Belgique et en France peut bénéficier des dispositions de la convention bilatérale existant entre ces deux pays, au même titre que les ressortissants des dits pays.

2° Elle prévoit le cas où un ressortissant de l'un des pays participants a été assuré dans trois pays ou plus. Dans ce cas, le principe adopté consiste à appliquer au travailleur intéressé les dispositions de toutes les conventions bilatérales en cause.

Exemple : Si un Français a travaillé au Royaume-Uni, en France et aux Pays-Bas, ses cotisations ou ses périodes d'assurance dans ces trois pays seront additionnées pour pour le calcul du total de ses droits à pension.

Chaque pays établira le montant de la pension à laquelle l'intéressé aurait eu droit si le total de son assurance avait été compté dans ce pays, et effectuera un paiement proportionnel à la durée effective de la période pendant laquelle le travailleur a été assuré dans ce pays.

Si l'assurance de l'intéressé dans un pays donné est régie par deux conventions bilatérales différentes, la convention qui sera appliquée est celle qui lui donnera le régime le plus favorable.

3° Elle permet aux ressortissants qui vont résider dans l'un quelconque des quatre autres pays signataires de bénéficier des conventions bilatérales relatives au maintien des droits acquis.

Exemple : Un ressortissant luxembourgeois qui, après avoir travaillé en Belgique, a déjà obtenu une pension de vieillesse au titre de la législation belge, peut continuer à toucher cette pension s'il va résider en France.

4° Si un travailleur, qui exerce son activité dans l'un des pays participants, a des ayants droit dans un autre pays, ces ayants droit — sous réserve de certaines exceptions (par exemple les travailleurs frontaliers et saisonniers) — peuvent bénéficier, en matière d'assurance maladie, des prestations en nature (soins de santé) de la législation du pays de résidence.

Il convient de souligner, à ce sujet, que la convention multilatérale, en son article 10, déroge aux règles qui sont fixées dans les conventions bilatérales; dans celles-ci, la charge des prestations en nature dispensées aux ayants droit qui résident dans l'autre pays incombe au pays du

b) Het toepassingsgebied wordt vastgesteld door de aanhaling der wetgevingen in zake maatschappelijke zekerheid, welke in elk wederkerigheidsverdrag ongesond worden;

c) Het toepassingsgebied der stelsels van maatschappelijke zekerheid wordt bepaald met als hoofdcriterium de plaats waar de arbeid wordt verricht;

d) Bijkomende regelen worden bepaald met het oog, in iedere sector van de maatschappelijke zekerheid, de richtlijnen toe te passen, welke door het Verdrag n° 48 in 1935 te Genève werden vastgesteld.

c) *Multilateraal verdrag.*

Hierna de gevolgen van het multilateraal verdrag, waarbij de wederkerigheidsverdragen worden aangevuld :

1° Overeenkomstig het verdrag kan een onderdaan van een van de vijf landen die het Verdrag van Brussel ondertekenden, de voordelen genieten van elk wederkerigheidsverdrag dat deze landen onder elkander hebben gesloten.

Voorbeeld : Een Brits onderdaan, die in België en Frankrijk was verzekerd, kan de voordelen genieten van het wederkerigheidsverdrag tussen laatstbedoelde twee landen, net zoals de onderdanen van die landen.

2° De gevallen worden er in voorzien, waarin een onderdaan van een der deelnemende landen in ten minste drie landen werd verzekerd. In dergelijk geval geldt het beginsel dat de bepalingen van alle geldende wederkerigheidsverdragen op de betrokken arbeider worden toegepast.

Voorbeeld : Indien een Fransman in het Verenigd Koninkrijk, in Frankrijk en in Nederland heeft gewerkt, zullen zijn bijdragen of de verzekeringstijdvakken in bedoelde drie landen worden samengeteld voor de berekening van zijn gezamenlijke rechten op een pensioen.

Door elk land wordt het bedrag vastgesteld van het pensioen, waarop belanghebbende aanspraak zou hebben kunnen maken ingeval zijn gezamenlijke verzekering in dat land werd berekend, en door dat land wordt een betaling verricht in overeenstemming met de werkelijke duur van het tijdvak waarvoor de arbeider in het land was verzekerd.

Indien de verzekering van belanghebbende in een bepaald land wordt geregeld door twee verschillende wederkerigheidsverdragen, wordt het verdrag toegepast, waarbij hem de gunstigste regeling wordt toegestaan.

3° Overeenkomstig het verdrag, kunnen de onderdanen die in een der andere vier deelnemende landen verblijven het voordeel genieten van de wederkerigheidsverdragen betreffende de handhaving van de verkregen rechten.

Voorbeeld : Een Luxemburgs onderdaan die, na in België te hebben gewerkt, reeds een ouderdomspensioen krachtens de Belgische wetgeving heeft bekomen, mag dit pensioen verder genieten ingeval hij in Frankrijk gaat verblijven.

4° Ingeval een arbeider, die in een der deelnemende landen zijn beroep uitoefent, rechthebbenden heeft in een ander land, kunnen deze rechthebbenden, mits voorbehoud van sommige uitzonderingen (bij voorbeeld : grens- en seizoenarbeiders), de uitkeringen in natura (gezondheidszorgen) genieten ingeval de wetgeving van het land van verblijf, in zake verzekering tegen ziekte.

In dit verband moet de nadruk er op gelegd worden, dat bij artikel 10 van het multilateraal verdrag afgeweken wordt van de regels die in de wederkerigheidsverdragen zijn bepaald; volgens laatstbedoelde zijn de uitkeringen in natura aan rechthebbenden die in het ander land ver-

lieu de travail; par contre, l'article 10 de la convention multilatérale met dorénavant ces dépenses à la charge du pays de résidence des ayants droit.

Ceux-ci, tant qu'ils continuent à résider dans le pays d'origine ne peuvent, en effet, jamais satisfaire aux conditions fixées par la législation du pays du lieu de travail du chef de ménage (par exemple, en Belgique, parce qu'ils n'habitent pas sous le même toit que le chef de famille dans le pays du lieu de travail).

La convention multilatérale a néanmoins voulu les prémunir contre les risques de maladie et, dans ce but, l'article 10 stipule que la charge des prestations, dispensées aux ayants droit au pays d'origine, incombe au dit pays.

Le but de cette règle, qui est d'établir un système de compensations forfaitaires, implique donc pour la Belgique des charges nouvelles en matière d'assurance maladie; toutefois, il apparaît que ces charges sont peu importantes, d'une part, parce que la compensation s'opérera pour les ayants droit qui résident dans l'un des pays signataires alors que le chef de famille est assujetti à la sécurité sociale en Belgique, et, d'autre part, parce que l'article 10 de la convention multilatérale stipule formellement que les dispositions dont il s'agit ne s'appliquent ni aux frontaliers, ni aux saisonniers.

En outre, il importe d'ajouter qu'avec certains des pays signataires du Traité de Bruxelles il eût été, sinon impossible, du moins difficile de procéder d'une manière différente.

A titre exemplatif, on peut citer les négociations en cours avec la Grande-Bretagne; dans ce pays, les soins de santé sont dispensés par l'entremise du Service National de Santé et les ayants droit continuent à bénéficier des prestations en nature tant qu'ils résident en Grande-Bretagne, même si le chef de famille occupe un emploi hors du territoire britannique.

Les Belges — de même que leurs ayants droit résidant en Angleterre, même si le travailleur lui-même est assujetti à la sécurité sociale en Belgique — bénéficient donc intégralement des avantages du régime britannique.

De son côté, la Belgique se voit donc obligée, en contrepartie, de continuer les soins de santé aux ayants droit résidant en Belgique, alors que le travailleur lui-même est assujetti au régime de sécurité sociale britannique.

5° D'autres points, réglés par la convention multilatérale, visent les cas des personnes assurées sous des régimes spéciaux dans un pays donné, par exemple des mineurs en Belgique, ou celui du droit à une assurance maternité au titre des législations des deux pays.

II. — MATIÈRES TRAITÉES DANS LA CONVENTION MULTILATÉRALE.

1. Matières.

La Convention multilatérale ne contient aucune indication spéciale à cet égard, attendu que les matières auxquelles elle s'appliquera seront celles qui sont visées par les conventions bilatérales auxquelles la Convention multilatérale vient se superposer.

A l'heure actuelle, en ce qui concerne les pays signataires

blijven ten laste van het land waar de arbeid wordt verricht; bij artikel 10 van het multilateraal verdrag worden daarentegen deze uitgaven ten laste gelegd van het land waar de rechthebbenden verblijven.

Laatstgenoemden kunnen, inderdaad, wanneer zij blijven wonen in het land van oorsprong, nooit voldoen aan de voorwaarden vastgesteld door de wetgeving van het land waar het gezinshoofd werkt (in België, b.v., omdat zij niet onder hetzelfde dak wonen als het gezinshoofd in het land waar zich de plaats van het werk bevindt).

De multilaterale overeenkomst heeft hen niettemin willen beschermen tegen de risico's in zake ziekte en, te dien einde, bepaalt artikel 10 dat de last van de prestaties die aan de rechthebbenden in het land van oorsprong worden verleend door dit land wordt gedragen.

Het doel van die regel, nl. een stelsel van forfaitaire compensaties in te voeren, brengt voor België nieuwe lasten mede in zake verzekering tegen ziekte; die lasten schijnen echter weinig aanzienlijk, enerzijds, omdat de compensatie geschiedt voor de rechthebbenden die verblijven in een der ondertekenende landen, terwijl het gezinshoofd in België valt onder de maatschappelijke zekerheid en, anderzijds, omdat artikel 10 van de multilaterale overeenkomst uitdrukkelijk bepaalt dat de bepalingen in kwestie van toepassing zijn noch op de grensarbeiders, noch op de seizoenarbeiders.

Bovendien, moet men er aan toevoegen dat het met sommige landen ondertekenaars van het Verdrag van Brussel, zo niet onmogelijk, dan toch moeilijk was op een andere manier te werk te gaan.

Bij wijze van voorbeeld, kan men de onderhandelingen aanhalen die aan de gang zijn met Groot-Brittannië; in dit land, worden de gezondheidszorgen verleend door toedoen van de Nationale Gezondheidsdienst en de rechthebbenden genieten steeds het voordeel van de prestaties in natura zolang zij in Groot-Brittannië verblijven, zelfs indien het gezinshoofd een betrekking heeft buiten het Britse grondgebied.

De Belgen — alsmede hun rechthebbenden die in Engeland verblijven, ook indien de arbeider zelf in België onder de maatschappelijke zekerheid valt — genieten dus integraal de voordelen van het Britse stelsel.

Van zijn kant, is België dus, als tegenprestatie, verplicht de gezondheidszorgen verder te verlenen aan de in België verblijvende rechthebbenden, terwijl de arbeider zelf valt onder het Britse stelsel van maatschappelijke zekerheid.

5° Andere punten, die door het multilateraal verdrag worden geregeld, hebben betrekking op de gevallen van de personen die in een bepaald land verzekerd zijn onder bijzondere regimes, zoals b.v. in België de mijnwerkers, of het geval van het recht op een moederschapsverzekering op grond van de wetgevingen van beide landen.

II. — AANGELEGENHEDEN DIE BEHANDELD WORDEN IN DE MULTILATERALE OVEREENKOMST.

1. Aangelegenheden.

De multilaterale Overeenkomst bevat in dit opzicht geen enkele bijzondere aanduiding, daar ze toepasselijk zal zijn op die aangelegenheden welke het voorwerp uitmaken van de wederkerigheidsverdragen, die door de multilaterale Overeenkomst als het ware overkoepeld worden.

Op dit ogenblik zijn er, wat de landen betreft die het

du Traité de Bruxelles, deux conventions bilatérales sont en vigueur au regard de la Belgique : l'une avec les Pays-Bas, l'autre avec la France.

A. — PAYS-BAS.

La Convention belgo-néerlandaise, relative à l'application de la législation des deux pays en ce qui concerne les assurances sociales, stipule en son article premier que les dispositions de cette Convention s'appliquent aux différentes législations et réglementations sociales belges et néerlandaises, existantes ou à venir et relatives :

- 1° à la vieillesse et au décès prématuré;
- 2° à la maladie;
- 3° à l'invalidité;
- 4° aux soins de santé;
- 5° au chômage involontaire;
- 6° au régime des allocations familiales;
- 7° aux allocations de naissance;
- 8° aux maladies professionnelles;
- 9° au régime de retraite des ouvriers mineurs et assimilés.

B. — FRANCE.

La Convention générale de sécurité sociale franco-belge stipule en son article 2 que les législations de sécurité sociale auxquelles s'applique la Convention sont :

1° *En Belgique :*

- a) la législation relative à l'assurance maladie-invalidité;
- b) la législation relative à l'assurance des ouvriers et des employés en vue de la vieillesse et du décès prématuré;
- c) les législations des allocations familiales relatives aux salariés et aux non-salariés;
- d) la législation relative aux accidents du travail et aux maladies professionnelles;
- e) la législation spéciale relative au régime de retraite des ouvriers mineurs et assimilés;

2° *En France :*

- a) la législation générale fixant le régime des assurances sociales applicables aux assurés des professions non agricoles et concernant l'assurance des risques maladie, invalidité, vieillesse-décès et la couverture des charges de la maternité;
- b) la législation des assurances sociales applicables aux salariés et assimilés des professions agricoles et concernant la couverture des mêmes risques et charges;
- c) la législation des prestations familiales;
- d) les législations sur la prévention et la réparation des accidents du travail et des maladies professionnelles;
- e) les régimes spéciaux de sécurité sociale, en tant qu'ils concernent les risques ou prestations couverts par les législations énumérées aux alinéas précédents et notamment le régime relatif à la sécurité sociale dans les mines.

*
**

Verdrag van Brussel ondertekend hebben, ten opzichte van België twee wederkerigheidsverdragen van kracht : een met Nederland en een met Frankrijk.

A. — NEDERLAND.

Bij het eerste artikel van het Belgisch-Nederlands Verdrag betreffende het toepassen der wetgeving van beide landen in zake maatschappelijke zekerheid wordt bepaald, dat de beschikkingen van dit Verdrag toepasselijk zijn op de onderscheiden — zo bestaande als toekomstige — sociale wetgevingen en reglementeringen in België en Nederland, voor zover ze betrekking hebben op :

- 1° de ouderdom en de vroegtijdige dood;
- 2° de ziekte;
- 3° de invaliditeit;
- 4° de gezondheidszorgen;
- 5° de onvrijwillige werkloosheid;
- 6° het stelsel der gezinstoelagen;
- 7° de vergoedingen bij geboorte;
- 8° de beroepsziekten;
- 9° de pensioenregeling voor de mijnwerkers en de gelijkgestelden;

B. — FRANKRIJK.

Bij artikel 2 van de Frans-Belgische Overeenkomst betreffende de maatschappelijke zekerheid wordt bepaald, dat de Overeenkomst van toepassing is op de volgende wetgevingen in zake maatschappelijke zekerheid :

1° *In België :*

- a) de wetgeving op de verzekering tegen ziekte en invaliditeit;
- b) de wetgeving op de verzekering van werklieden en bedienden tegen de gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood;
- c) de wetgevingen op de gezinstoelagen, zo voor de loontrekkenden als voor de niet-loontrekkenden;
- d) de wetgeving op de arbeidsongevallen en de beroepsziekten;
- e) de bijzondere wetgeving houdende pensioenregeling voor de mijnwerkers en de gelijkgestelden;

2° *In Frankrijk :*

- a) de algemene wetgeving tot vaststelling van het stelsel der maatschappelijke zekerheid, dat toepasselijk is op de verzekerden uit andere dan landbouwberoepen en de verzekeringen omvat tegen ziekte, invaliditeit, ouderdom-overlijden, evenals de dekking van de moederschapslasten;
- b) de wetgeving op de maatschappelijke zekerheid, die toepasselijk is op de loontrekkenden en de gelijkgestelden uit de landbouwberoepen en die de dekking regelt van dezelfde gevaren en lasten;
- c) de wetgeving op de gezinsprestaties;
- d) de wetgevingen ter voorkoming en vergoeding van de arbeidsongevallen en de beroepsziekten;
- e) de bijzondere stelsels van maatschappelijke zekerheid, voor zover ze betrekking hebben op de gevaren of de prestaties welke gedekt zijn door de in vorenstaande leden opgesomde wetgevingen, en inzonderheid het stelsel betreffende de maatschappelijke zekerheid in de mijnen.

*
**

D'autre part, la Convention générale entre la Belgique et le *Grand-Duché de Luxembourg* sur la sécurité sociale, déjà signée mais non encore ratifiée, stipule en son article 2 que les législations de sécurité sociale auxquelles s'applique cette Convention sont :

1° *En Belgique :*

- a) la législation relative à l'assurance obligatoire en cas de maladie ou d'invalidité;
- b) la législation générale relative à l'assurance en vue de la vieillesse et du décès prématuré;
- c) la législation relative à l'assurance en vue de la vieillesse et du décès prématuré des employés;
- d) les législations des allocations familiales relatives aux salariés et aux non-salariés;
- e) les législations relatives aux accidents du travail et aux maladies professionnelles;
- f) la législation spéciale relative au régime de retraite des ouvriers mineurs et assimilés.

2° *Au Grand-Duché de Luxembourg :*

- a) la législation relative à l'assurance obligatoire en cas de maladie;
- b) la législation relative à l'assurance en vue de la vieillesse, de l'invalidité et du décès prématuré;
- c) la législation relative à l'assurance en vue de la vieillesse, de l'invalidité et du décès prématuré des employés;
- d) les législations des allocations familiales relatives aux salariés et aux non-salariés;
- e) la législation relative aux accidents du travail et aux maladies professionnelles;
- f) la législation relative à l'assurance supplémentaire des ouvriers mineurs et métallurgistes ainsi que des employés techniques des mines de fond.

**

Enfin, la Convention générale entre la Belgique et le *Royaume-Uni* sur la sécurité sociale, actuellement en voie de négociations, stipule en son article 2 que les législations de sécurité sociale auxquelles s'applique la Convention sont :

1° *En Belgique :*

- a) la législation relative à l'assurance maladie-invalidité;
- b) la législation générale relative à l'assurance en vue de la vieillesse et du décès prématuré;
- c) la législation spéciale relative à l'assurance en vue de la vieillesse et du décès prématuré des employés;
- d) la législation spéciale relative au régime de retraite des ouvriers mineurs et assimilés;
- e) la législation relative aux accidents du travail et aux maladies professionnelles;
- f) la législation relative au soutien des chômeurs.

2° *En Grande-Bretagne :*

- a) la législation relative au système d'assurance nationale et concernant l'assurance contre la maladie, le chômage, la vieillesse et le décès (y compris les prestations aux veuves et aux orphelins et l'allocation au décès), ainsi que les prestations aux femmes en couches;

Verder wordt, in de reeds ondertekende maar nog niet bekrachtigde algemene Overeenkomst, die in zake maatschappelijke zekerheid tussen België en het *Groothertogdom Luxemburg* gesloten werd, bij artikel 2 bepaald dat deze Overeenkomst van toepassing is op de volgende wetgevingen betreffende de maatschappelijke zekerheid :

1° *In België :*

- a) de wetgeving betreffende de verplichte verzekering tegen ziekte of invaliditeit;
- b) de algemene wetgeving betreffende de verzekering tegen de gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood;
- c) de wetgeving in zake verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood der bedienden;
- d) de wetgevingen in zake de kindertoelagen voor loontrekkenden en niet-loontrekkenden;
- e) de wetgevingen in zake arbeidsongevallen en beroepsziekten;
- f) de bijzondere wetgeving in zake pensioenregeling der mijnwerkers en de gelijkgestelden.

2° *In het Groothertogdom Luxemburg :*

- a) de wetgeving in zake verplichte verzekering in geval van ziekte;
- b) de wetgeving in zake verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom, invaliditeit en vroegtijdige dood;
- c) de wetgeving in zake verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom, invaliditeit en vroegtijdige dood der bedienden;
- d) de wetgevingen in zake kindertoelagen voor loontrekkenden en niet-loontrekkenden;
- e) de wetgeving in zake arbeidsongevallen en beroepsziekten;
- f) de wetgeving in zake de bijkomende verzekering der mijnwerkers en metaalarbeiders alsmede de technische bedienden van het ondergronds bedrijf.

**

Ten slotte wordt bepaald bij artikel 2 van het Algemeen Verdrag tussen België en het Verenigd Koninkrijk in zake de maatschappelijke zekerheid, waarover thans onderhandeld wordt, dat de wetgevingen waarop het Verdrag toepasselijk is, zijn :

1° *In België :*

- a) de wetgeving in zake verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ziekte of invaliditeit;
- b) de algemene wetgeving in zake verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood;
- c) de bijzondere wetgeving in zake verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood der bedienden;
- d) de bijzondere wetgeving houdende pensioenregeling voor de mijnwerkers en de gelijkgestelden;
- e) de wetgeving betreffende de arbeidsongevallen en beroepsziekten;
- f) de wetgeving betreffende de werklozensteun.

2° *In Groot-Brittannië :*

- a) de wetgeving betreffende het stelsel van nationale verzekering en betreffende de verzekering tegen ziekte, werkloosheid, ouderdom en overlijden (met de uitkeringen aan weduwen en wezen en de tegemoetkoming in geval van overlijden) alsmede de uitkeringen aan kraamvrouwen;

b) la législation relative au système d'assurance nationale et concernant l'assurance contre les accidents du travail et les maladies professionnelles;

c) la législation relative au service national de santé.

*
**

Il convient, toutefois, de rappeler que la Convention multilatérale ne sera d'application que si la législation de trois pays au moins doit être évoquée.

Dans l'état actuel des Conventions bilatérales, la Convention multilatérale ne s'appliquerait qu'au regard des Conventions bilatérales conclues par la Belgique, d'une part avec les Pays-Bas, d'autre part avec la France, lorsque ces pays auraient eux-mêmes ratifié la Convention multilatérale.

En ce qui concerne le Grand-Duché de Luxembourg et le Royaume-Uni de Grande-Bretagne, les dispositions de la Convention multilatérale pourront être évoquées dès l'instant où les deux Conventions bilatérales dont il s'agit seront entrées en vigueur et que ces deux pays auraient également ratifié la Convention multilatérale.

Une dernière remarque doit être mise en relief en ce qui concerne la Convention multilatérale: bien que celle-ci ne puisse être évoquée que si trois pays au moins sont mis en cause, il est possible, par suite des principes différents sur lesquels se trouvent axées les législations nationales respectives, que les règles fixées par la Convention multilatérale doivent entrer en application au regard de deux pays intéressés seulement et à l'exclusion du troisième.

A ce sujet, la Commission Sociale du Pacte à Cinq a été appelée à connaître d'une interprétation (reprise dans l'exemple ci-après) convenue entre les cinq pays signataires du Traité de Bruxelles.

Exemple : Application en matière d'invalidité de la convention multilatérale, entre deux pays appliquant la règle du « prorata temporis » (les Pays-Bas et le Grand-Duché de Luxembourg) lorsque des périodes d'assurance ont été accomplies dans un troisième pays qui n'applique pas cette règle (la Belgique).

Le pays dans lequel la pension d'invalidité a un caractère indemnitaire n'étant tenu au paiement d'aucune fraction de pension lorsque l'invalidité n'est pas survenue sur son territoire (c'est le cas pour la Belgique), les périodes d'assurance accomplies dans ce pays (c'est-à-dire en Belgique) et entrant en compte pour le calcul des éléments de pension dus par les deux autres pays (c'est-à-dire les Pays-Bas et le Grand-Duché de Luxembourg) sont prises en charge par ces pays au prorata de la durée d'assurance accomplie dans chacun d'eux.

En d'autres termes, outre la partie de la pension d'invalidité qui leur incombe pour la période d'assurance du travailleur aux Pays-Bas et au Grand-Duché de Luxembourg, ces deux pays doivent prendre en charge également la partie de pension d'invalidité afférente à la période d'assurance accomplie par le travailleur en Belgique. Cette partie de pension est calculée, par chacun des deux pays en cause, au prorata de la période d'assurance accomplie dans le dit pays.

b) de wetgeving betreffende het stelsel van nationale verzekering en betreffende de verzekering tegen de arbeidsongevallen en de beroepsziekten;

c) de wetgeving betreffende de nationale gezondheidsdienst.

*
**

Het past echter er aan te herinneren, dat het multilateraal Verdrag slechts toegepast wordt ingeval de wetgeving van ten minste drie landen moet ingeroepen worden.

In de huidige stand van de Wederkerigheidsverdragen zou het multilateraal Verdrag alleen van toepassing zijn ten overstaan van de Wederkerigheidsverdragen, die België enerzijds met Nederland, anderzijds met Frankrijk heeft aangegaan, wanneer laatstbedoelde landen zelf het multilateraal Verdrag zullen hebben goedgekeurd.

Wat het Groothertogdom Luxemburg en het Verenigd Koninkrijk Groot-Brittannië betreft, zullen de bepalingen van het multilateraal Verdrag kunnen ingeroepen worden, zodra de twee bedoelde Wederkerigheidsverdragen in werking zullen zijn getreden en bedoelde twee landen eveneens het multilateraal Verdrag zullen hebben bekrachtigd.

Op een derde opmerking moet de nadruk worden gelegd in verband met het multilateraal Verdrag: alhoewel het slechts kan ingeroepen worden ingeval ten minste drie landen er bij betrokken zijn, is het mogelijk, ingevolge de verscheidene beginselen die ten grondslag liggen aan de afzonderlijke nationale wetgevingen, dat de bij het multilateraal verdrag vastgestelde regelen toepasselijk worden ten overstaan van slechts twee betrokken landen, terwijl het derde land uitgesloten blijft.

In dit verband, werd aan de Maatschappelijke Commissie van het Vijflandenpact een interpretatie voorgelegd (opgenomen in onderstaand voorbeeld) die werd overeengekomen tussen de vijf landen ondertekenaars van het Verdrag van Brussel.

Voorbeeld : Toepassing in zake invaliditeit van de multilaterale overeenkomst, tussen twee landen die de regel « prorata temporis » toepassen (Nederland en het Groothertogdom Luxemburg) wanneer verzekeringstijdvakken werden doorgemaakt in een derde land dat die regel niet toepast (België).

Daar het land waar het invaliditeitspensioen het karakter heeft van een vergoeding niet verplicht is enige fractie van het pensioen te betalen, wanneer de invaliditeit niet op zijn grondgebied werd opgelopen (dat is het geval met België), worden de in dat land (namelijk in België) doorgemaakte verzekeringstijdvakken die in aanmerking komen voor de berekening van pensioenbestanddelen, die door de twee andere landen (namelijk Nederland en het Groothertogdom Luxemburg) verschuldigd zijn, door die landen ten laste genomen in verhouding tot de duur van het verzekeringstijdvak dat in ieder van beide landen werd doorgemaakt.

Met andere woorden, buiten het gedeelte van het invaliditeitspensioen dat hun ten laste valt voor het verzekeringstijdvak van de arbeider in Nederland en in het Groothertogdom Luxemburg, moeten beide landen eveneens het gedeelte van het invaliditeitspensioen ten laste nemen betreffende het verzekeringstijdvak dat door de arbeider in België werd doorgemaakt. Dat pensioenbestanddeel wordt, door ieder van de beide betrokken landen, berekend naar verhouding van het in genoemd land doorgemaakt verzekeringstijdvak.

III. — PRESTATIONS.

Il paraît utile de souligner que l'importance des effets de la convention multilatérale est reflétée, non pas uniquement par les « matières » visées par les conventions bilatérales, mais en ordre principal par les prestations dispensées aux travailleurs (et à leurs ayants droit) en vertu de ces dernières.

Ci-après, un aperçu de ces prestations pour la Belgique, les Pays-Bas et la France pour lesquels les conventions bilatérales, conclues deux par deux, sont déjà d'application.

BELGIQUE.

SOINS MÉDICAUX.

1. *Risques médicaux :*

i) *Accidents du travail.* — Soins médicaux et chirurgicaux, médicaments, traitements hospitaliers, prothèses et membres artificiels.

ii) *Maladies professionnelles.* — Allocations forfaitaires couvrant les frais du traitement médical.

2. *Maladie :* Soins médicaux et dentaires, interventions chirurgicales, fournitures pharmaceutiques, hospitalisation, appareils orthopédiques et prothèses, lunettes, etc. et soins préventifs, pour les personnes assurées et les personnes à leur charge, et, sous certaines conditions, pour les personnes bénéficiaires de pensions de vieillesse et d'invalidité ainsi que les veuves des personnes assurées et les personnes à leur charge. La durée de l'hospitalisation est limitée pour certains traitements déterminés, mais non celle des autres prestations médicales.

PRESTATIONS EN ESPÈCES.

A. — Incapacité temporaire.

1. *Risques professionnels.* — Incapacité temporaire totale : 50 % du salaire journalier moyen (compris entre une limite supérieure et inférieure déterminée) pour les 28 premiers jours, et les deux tiers du salaire à l'expiration de cette période. Incapacité temporaire partielle, indemnité représentant 50 % de la perte de salaire subie (comprise dans les limites déterminées).

2. *Maladie.* — Des prestations représentant 60 % de la perte de salaire sont payées aux personnes assurées pendant la durée de leur incapacité à partir du quatrième jour, mais pendant un maximum de 150 jours (après cette période, rente d'invalidité). Conditions : les personnes âgées de moins de 25 ans doivent avoir travaillé pendant 3 mois au minimum, les personnes âgées de plus de 25 ans, pendant 6 mois.

3. *Maternité.* — Les femmes assurées touchent des prestations dont le montant est égal aux 60 % de la perte de salaire, pendant une période de 12 semaines. Les intéressées doivent justifier d'une période de stage de 10 mois au minimum pour avoir droit aux prestations.

B. — Incapacité permanente.

1. *Risques professionnels.* — Incapacité permanente totale : rente égale aux deux tiers du salaire annuel (compris dans des limites déterminées). Incapacité permanente

III. — PRESTATIES.

Het schijnt nuttig er op te wijzen dat het belang van de uitwerking van het multilateraal verdrag blijkt, niet alleen uit de door de bilaterale verdragen geregelde aanlegenheden, maar vooral uit de prestaties die krachtens die verdragen aan de arbeiders (en aan hun rechthebbenden) worden verleend.

Hieronder volgt een overzicht van die prestaties voor België, Nederland en Frankrijk, voor welke landen de bilaterale overeenkomsten — die steeds tussen twee landen werden gesloten — reeds worden toegepast.

BELGIE.

GENEESKUNDIGE ZORGEN.

1. *Beroepsrisico's :*

i) *Arbeidsongevallen.* — Genees- en heilkundige zorgen, geneesmiddelen, verplegingskosten, prothesen en kunstledematen.

ii) *Beroepsziekten.* — Forfaitaire toelagen tot dekking van de kosten door de geneeskundige behandeling veroorzaakt.

2. *Ziekten :* Genees- en tandheelkundige verzorging, heilkundige bewerkingen, levering van pharmaceutische producten, verpleging in ziekenhuizen, orthopedische toestellen en prothesen, brillen, enz. en voorbehoedszorgen ten behoeve van verzekerden, van de te hunnen laste zijnde personen en, onder bepaalde voorwaarden, voor de personen die ouderdoms- en invaliditeitspensioenen genieten alsmede voor de weduwen der verzekerden en de te hunnen laste zijnde personen. De duur van de opnemings in een ziekenhuis is beperkt voor bepaalde behandelingen, doch niet deze voor andere geneeskundige prestaties.

UITKERINGEN IN GELD.

A. — Tijdelijke ongeschiktheid.

1. *Beroepsrisico's.* — Volledige tijdelijke ongeschiktheid : 50 % van het gemiddeld dagloon (begrepen tussen een bepaald maximum- en een minimumgrens) voor de eerste 28 dagen, en de twee derden van het dagloon bij het verstrijken van dit tijdvak. Gedeeltelijke tijdelijke ongeschiktheid, vergoeding ten belope van 50 % van het geleden verlies aan dagloon (begrepen tussen de gestelde perken).

2. *Ziekte.* — De uitkeringen welke met 60 % van het verlies aan dagloon overeenstemmen worden aan de verzekerde personen uitbetaald gedurende hun ongeschiktheid vanaf de vierde dag, doch gedurende ten hoogste 150 dagen (na dit tijdvak, een invaliditeitsrente). Voorwaarden : de personen, minder dan 25 jaar oud, dienen gedurende ten minste 3 maanden gewerkt te hebben; de personen, meer dan 25 jaar oud, gedurende 6 maanden.

3. *Moederschap.* — De verzekerde vrouwen ontvangen een uitkering waarvan het bedrag gelijkstaat met 60 % van de loonderving gedurende een tijdvak van 12 weken. De belanghebbenden dienen te kunnen steunen op een proeftijdvak van minimum 10 maanden om recht te hebben op de uitkeringen.

B. — Blijvende ongeschiktheid.

1. *Beroepsrisico's.* — Volledige tijdelijke ongeschiktheid : rente gelijk aan de twee derden van het jaarlijks loon (begrepen tussen de bepaalde grenzen). Gedeeltelijk blij-

partielle : rente calculée sur les deux tiers du salaire (compris dans des limites déterminées) et d'après le degré d'invalidité.

2. *Invalidité.* — Rente égale aux 60 % de la perte de salaire subie pendant les 150 premiers jours d'invalidité; après cette période il est versé une rente représentant un tiers de la perte de salaire subie (la moitié si l'intéressé a des charges de famille).

C. — Vieillesse.

Une pension de vieillesse est accordée à l'âge de 65 ans (femmes employées 60). Elle consiste en une rente provenant des cotisations versées au nom du bénéficiaire, et de divers éléments complémentaires. Pour un homme marié, le total des éléments de la pension doit en principe être égal à la moitié du salaire normal (salaire ordinaire de la plupart des ouvriers).

D. — Décès.

1. *Risques professionnels.* — Les ayants droit touchent des pensions calculées sur la base du salaire annuel de la personne décédée (compris dans des limites déterminées). La pension de la veuve est fixée d'après son âge et celui de son époux décédé (ordinairement 30 % du salaire de ce dernier). Les orphelins de père touchent chacun 15 % du salaire (jusqu'à concurrence de 45 % pour tous les enfants) et les orphelins de père et mère, 20 % chacun (jusqu'à concurrence de 60 %). Une somme forfaitaire est versée pour les frais d'inhumation.

2. *Maladie.* — Au cas où une personne assurée décède avant d'avoir atteint l'âge d'ouverture du droit à la pension, il est versé une allocation égale à un mois de son salaire.

3. *Vieillesse et survivants.* — La veuve d'une personne assurée ou pensionnée a droit à une pension qui consiste en une rente représentant la fraction de la pension de vieillesse dont bénéficiait ou aurait bénéficié son époux, calculée d'après l'âge de la personne assurée lors de son décès et la différence entre l'âge de la personne décédée et de la veuve. La contribution de l'Etat est égale à 50 % de la rente de la veuve et la majoration de rente varie selon l'âge de la personne décédée. Lorsque la veuve a atteint l'âge de 55 ans elle a droit à une somme complémentaire; la pension normale dans ce cas est d'un quart du salaire normal (celui que touchent la plupart des ouvriers).

E. — Chômage.

Les personnes inscrites au chômage touchent des allocations journalières fixes dont le taux diffère selon que les intéressés sont ou non des travailleurs qualifiés et ont des charges de famille, et selon le lieu de leur résidence. Les taux sont moins élevés pour les personnes âgées de 18 à 21 ans et encore moins élevés pour des personnes âgées de moins de 18 ans. Les allocations sont versées sous la condition que les intéressés soient inscrits dans un service public de placement et de recrutement.

F. — Allocations familiales.

Une somme forfaitaire est payée à la naissance d'un enfant et des allocations dont le taux est progressif en fonction du nombre des enfants de la famille sont payées périodiquement pour chaque enfant aux personnes assurées ou bénéficiaires de l'assurance sociale. Des allocations au barème majoré sont payables pour les orphelins.

vende ongeschiktheid : rente berekend naar rato van de twee derden van het loon (begrepen tussen bepaalde grenzen) en met inachtneming van de invaliditeitsgraad.

2. *Invaliditeit.* — Rente ten bedrage van 60 % van het loonverlies tijdens de eerste 150 invaliditeitsdagen; na dit tijdvak wordt een rente gestort ten belope van één derde van het ondergane loonverlies (de helft, zo belanghebbende gezinslasten heeft).

C. — Ouderdom.

Een ouderdomspensioen wordt toegekend op de leeftijd van 65 jaar (60 jaar voor de vrouwelijke bedienden). Het bestaat uit een rente, die gestijfd werd door stortingen op de naam van de begunstigde en uit verscheidene aanvullende bestanddelen. Voor een gehuwd man moet het totaal der bestanddelen van het pensioen principieel gelijk zijn aan de helft van het normale loon (gewoon loon van de meeste werklieden).

D. — Overlijden.

1. *Beroepsrisico's.* — De rechthebbenden ontvangen pensioenen die op het jaarlijks loon van de overledene worden berekend (binnen bepaalde grenzen). Het pensioen van de weduwe wordt vastgesteld volgens haar leeftijd en volgens de leeftijd van haar overleden echtgenoot (gewoonlijk 30 % van het loon van laatstbedoelde). De vaderloze wezen ontvangen elk 15 % van het loon (tot beloop van hoogstens 45 % voor al de kinderen) en de volle wezen ontvangen elk 20 % (tot beloop van het hoogste 60 %). Een forfaitair bedrag wordt uitgekeerd voor de begrafenis kosten.

2. *Ziekte.* — Ingeval een verzekerde overlijdt vooraleer de pensioenleeftijd te hebben bereikt, wordt een toelage uitgekeerd, die gelijk is aan één maand loon.

3. *Ouderdom en overlevenden.* — De weduwe van een verzekerde of van een gepensioneerde heeft recht op een pensioen, dat bestaat uit een rente, overeenstemmend met de fractie van het ouderdomspensioen waarmede haar echtgenoot begunstigd was of zou zijn geweest, berekend volgens de leeftijd van de verzekerde op de dag van zijn overlijden en het verschil van leeftijd tussen de overledene en de weduwe. De Rijksbijdrage is gelijk aan 50 % van de weduwenrente en de renteverhoging verschilt volgens de leeftijd van de overledene. Wanneer de weduwe de leeftijd van 55 jaar heeft bereikt heeft zij recht op een aanvullend bedrag; het normaal pensioen bedraagt in dergelijk geval één vierde van het normaal loon (wat de meeste arbeiders ontvangen).

E. — Werkloosheid.

De ingeschrevenen bij de werklozenkassen ontvangen vaste dagelijkse tegemoetkomingen, waarvan het bedrag verschilt naarmate dat belanghebbenden al dan niet geschoolde arbeiders zijn en gezinslasten hebben, en volgens hun verblijfplaats. De bedragen zijn minder hoog voor de personen tussen 18 en 21 jaar, en ze zijn nog kleiner voor de personen die minder dan 18 jaar oud zijn. De tegemoetkomingen worden uitgekeerd op voorwaarde dat belanghebbenden ingeschreven zijn bij een openbare dienst voor werkverschaffing.

F. — Gezinstoelagen.

Een forfaitair bedrag wordt uitgekeerd bij de geboorte van een kind en periodisch worden aan de verzekerden of aan de personen die maatschappelijke verzekering genieten, toelagen uitgekeerd waarvan het bedrag geleidelijk toeneemt in verhouding tot het aantal kinderen van het gezin. Voor de wezen zijn verhoogde toelagen betaalbaar.

PAYS-BAS.

SOINS MEDICAUX.

1. *Risques professionnels*. — Soins médicaux et chirurgicaux, fournitures pharmaceutiques et orthopédiques, radiothérapie et physiothérapie, rééducation professionnelle.

2. *Maladie*. — Soins médicaux, chirurgicaux et dentaires, fournitures pharmaceutiques et orthopédiques, radiothérapie et physiothérapie pendant une durée de 52 semaines au maximum par maladie; hospitalisation pendant une durée de 42 jours par maladie, partie des frais de cure en sanatorium pendant une année. La personne assurée, son conjoint, ses enfants et les personnes à sa charge ont droit aux prestations médicales.

3. *Maternité*. — Soins d'une sage-femme ou d'un médecin pour une femme assurée ou l'épouse d'un homme assuré.

PRESTATIONS EN ESPECES.

A. — Incapacité temporaire.

1. *Risques professionnels*. — 80 % du salaire journalier, 10 florins au maximum pendant la durée de l'incapacité mais pour une période d'incapacité totale de travail de 42 jours.

2. *Maladie*. — 80 % du salaire journalier, maximum 10 florins, à partir du 3e jour de l'incapacité. Durée maximum des prestations : 52 semaines.

3. *Maternité*. — Les femmes mariées assurées touchent des prestations équivalentes à la perte de salaire subie pendant 12 semaines, ou pendant la durée de l'incapacité; mais pendant 52 semaines au maximum.

Les femmes assurées touchent une somme forfaitaire pour leurs frais d'accouchement ainsi que, sous certaines conditions, l'épouse et la fille d'une personne assurée.

B. — Incapacité permanente.

1. *Risques professionnels*. — Rente payée pendant la durée de l'incapacité, sous réserve qu'elle soit de plus de 6 semaines. Pour une incapacité totale, le taux est de 15 à 70 % du salaire journalier (au maximum 7 florins); pour l'incapacité partielle, le taux est réduit au prorata du degré de l'incapacité.

2. *Invalidité*. — 260 fois le montant global des cotisations hebdomadaires acquittées, divisé par le nombre de semaines d'assurance, et augmenté de 11,2 % de la totalité des cotisations (augmentation minima $\frac{1}{3}$ de la somme de base). La rente est accordée aux personnes dont la capacité de travail se trouve réduite d'au moins les $\frac{2}{3}$, sous réserve qu'elles aient acquitté leurs cotisations pendant 150 semaines. Des suppléments sont prévus pour les enfants à charge.

3. *Vieillesse*. — Des pensions calculées de la même manière que les rentes d'invalidité, sans qu'il soit exigé de périodes de stage, sont accordées aux personnes assurées lorsqu'elles atteignent l'âge de 65 ans. Des allocations provisoires pour la vieillesse sont versées aux personnes âgées nécessiteuses.

C. — Décès.

1. *Risques professionnels*. — Pensions calculées sur le salaire journalier antérieur; veuves : 30 %; orphelins de père : 15 %; orphelins de père et de mère : 20 %; autres personnes à charge spécifiées : maximum 30 %. L'ensem-

NEDERLAND.

GENEESKUNDIGE ZORGEN.

1. *Beroepsrisico's*. — Genees- en heilkundige zorgen, levering van pharmaceutische en orthopedische producten, radiotherapie en physiotherapie, beroepswederopleiding.

2. *Ziekte*. — Genees-, heel- en tandheilkundige zorgen, levering van pharmaceutische en orthopedische producten, radiotherapie en physiotherapie gedurende ten hoogste 52 weken per ziekte; opnemings in een ziekenhuis voor een periode van 42 dagen per ziekte, bijdrage in de kosten voor een sanatoriumkuur gedurende een jaar. De verzekerden, hun echtgenoot (note), hun kinderen alsmede de personen te hunnen laste, hebben recht op geneeskundige behandeling.

3. *Moederschap*. — Zorgen van een vroedvrouw of van een geneesheer voor een verzekerde vrouw of voor de echtgenote van een verzekerde.

UITKERINGEN IN GELD.

A. — Tijdelijke ongeschiktheid.

1. *Beroepsrisico's*. — 80 % van het dagloon, ten hoogste 10 gulden, voor de duur der ongeschiktheid, maar beperkt tot 42 dagen volslagen werkonbekwaamheid.

2. *Ziekte*. — 80 % van het dagloon, ten hoogste 10 gulden, vanaf de 3^e dag ongeschiktheid. Maximumduur der uitkeringen : 52 weken.

3. *Moederschap*. — Aan de gehuwde vrouwen die verzekerd zijn wordt een bedrag uitgekeerd dat gelijk is aan het loonverlies gedurende 12 weken, of voor gans de duur der ongeschiktheid, maar met een maximum van 52 weken.

Een forfaitaire som tot dekking der bevallingskosten wordt verleend aan de verzekerde vrouwen, en tevens, onder bepaalde voorwaarden, aan de echtgenote en aan de dochter van een verzekerde.

B. — Blijvende ongeschiktheid.

1. *Beroepsrisico's*. — Rente uitgekeerd voor de periode van ongeschiktheid, op voorwaarde dat deze meer dan 6 weken belooft. In geval van volledige ongeschiktheid, bedraagt de rente 15 tot 70 % van het dagloon (met een maximum van 7 gulden); in geval van gedeeltelijke ongeschiktheid, wordt het bedrag verminderd in verhouding tot de graad van ongeschiktheid.

2. *Invaliditeit*. — 260 maal het gezamenlijk bedrag der betaalde wekelijkse bijdragen, gedeeld door het aantal weken dat de verzekering geduurd heeft, en verhoogd met 11,2 % van het totaal bedrag der bijdragen (minimumverhoging $\frac{1}{3}$ van de grondslag). De rente wordt verleend aan personen wier werkbekwaamheid ten minste met $\frac{2}{3}$ verminderd is, op voorwaarde dat ze gedurende 150 weken hun premien betaald hebben. Voor de kinderen ten laste kunnen bijlagen verleend worden.

3. *Ouderdom*. — Wanneer ze de leeftijd van 65 jaar bereiken, ontvangen de verzekerden een pensioen, dat op dezelfde wijze berekend wordt als de invaliditeitsrente, maar waarvoor geen proeftijd vereist is. Voorlopige toelagen wegens ouderdom worden verleend aan behoeftige bejaarde lieden.

C. — Overlijden.

1. *Beroepsrisico*. — Pensioenen berekend op grondslag van het vroegere dagloon; weduwen : 30 %; wezen, die hun vader verloren hebben : 15 %; volle wezen : 20 %; andere nader vermelde personen ten laste : maximum 30 %.

ble des pensions payables aux ayants droit est limité à 60 % du salaire journalier du défunt. Il est accordé une somme forfaitaire de 300 florins au maximum pour les frais d'inhumation.

2. *Maladie.* — Dans le cas de décès de la personne assurée ou d'une personne à la charge à la suite de maladie, il est accordé une somme forfaitaire de 50 florins pour les frais d'inhumation.

3. *Pensions de survivants.* — Lorsqu'une personne touchant une pension décède, sa veuve, si elle est âgée d'au moins 50 ans ou atteinte d'une incapacité de travail des $\frac{2}{3}$ au minimum, touche une pension égale aux $\frac{5}{6}$ de la pension de base à laquelle son époux aurait pu prétendre. Les orphelins touchent des pensions qui ne peuvent excéder le montant de la pension de la veuve. Le taux global des pensions de veuve et d'orphelins est limité au montant de la pension à laquelle la personne décédée aurait eu droit. La période de stage exigée pour les pensions de survivants correspond à 40 cotisations hebdomadaires.

D. — Allocations familiales.

Des allocations familiales sont accordées pour chaque journée de travail rémunérée du chef de famille. Les taux varient, selon le nombre des enfants, de 40 à 50 cents par jour et par enfant.

E. — Chômage.

Indemnités d'attente. — 80 % des gains pour les personnes ayant des charges de famille, 70 % pour les autres personnes âgées de plus de 18 ans et vivant chez elles, et 60 % pour les autres pendant 48 jours par an.

Indemnités de chômage. — Au même taux pendant 126 jours.

FRANCE.

SOINS MÉDICAUX.

1. *Risques professionnels.* — Frais médicaux, chirurgicaux, pharmaceutiques et accessoires, soins hospitaliers, prothèses et appareils orthopédiques, réadaptation, rééducation professionnelle, et reclassement du travailleur accidenté.

2. *Maladie.* — Les prestations couvrent au moins 80 % à un taux déterminé des frais de médecine générale et spéciale, de soins dentaires, de produits pharmaceutiques, d'appareils, d'analyses de laboratoire, les frais d'hospitalisation et les frais chirurgicaux des personnes assurées ou d'un membre de leur famille pour une période maximum de 6 mois par maladie.

Soins préventifs. Les intéressés doivent justifier au minimum de 60 heures de travail assujéti à l'assurance, ou d'inscription sur les registres du chômage dans les 3 mois précédant la constatation de la maladie. Les bénéficiaires de pension de vieillesse ont droit aux prestations médicales.

3. *Longue maladie.* — Les frais des soins médicaux des personnes assurées ou d'un membre de leur famille atteints d'une maladie grave, dont la durée probable excédera 6 mois, lorsqu'il y a de sérieuses possibilités de guérison ou d'amélioration. La durée des prestations est limitée à 3 années; le cas est examiné tous les 6 mois. Il est exigé une année d'immatriculation et 240 heures de travail salarié ou d'inscription sur les registres du chômage, dont 60 heures dans les 3 mois qui ont précédé la constatation de la maladie.

Het gezamenlijk pensioen dat de rechthebbenden kunnen genieten is beperkt tot 60 % van het dagloon van de overledene. Voor begrafeniskosten wordt een forfaitaire som uitgekeerd van ten hoogste 300 gulden.

2. *Ziekte.* — Zo de verzekerde of een persoon ten laste aan een ziekte sterft, wordt een som van 50 gulden uitgekeerd voor begrafeniskosten.

3. *Overlevingspensioenen.* — Sterft een persoon die een pensioen geniet, dan ontvangt zijn weduwe, zo zij ten minste 50 jaar is of zo haar werkbekwaamheid met ten minste $\frac{2}{3}$ verminderd is, een pensioen gelijk aan $\frac{5}{6}$ van het basispensioen waarop haar echtgenoot aanspraak had kunnen maken. De wezen ontvangen een pensioen dat het bedrag van het weduwenpensioen niet mag overschrijden. Het gezamenlijk bedrag der weduwen- en wezenpensioenen is beperkt tot het bedrag van het pensioen waarop de overledene recht zou gehad hebben. De proeftijd, vereist voor het verkrijgen van een overlevingspensioen, stemt overeen met 40 wekelijkse bijdragen.

D. — Gezinstoelagen.

Gezinstoelagen worden verleend voor elke dag bezoldigd werk, door het gezinshoofd verricht. Naargelang van het aantal kinderen schommelt het bedrag tussen 40 à 50 cent per dag en per kind.

E. — Werkloosheid.

Wachtvergoeding. — 80 % van de winst voor de personen met gezinslast, 70 % voor de andere personen boven de 18 jaar die bij hen inwonen, en 60 % voor de overigen, gedurende 48 dagen per jaar.

Werklozensteun. — Tegen hetzelfde percentage gedurende 126 dagen.

FRANKRIJK.

GENEESKUNDIGE ZORGEN.

1. *Geneeskundige zorgen.* — Geneeskundige, heelkundige, pharmaceutische en bijkomende kosten, ziekenhuis-kosten, prothesen en orthopedische toestellen, wederaanpassing, beroepsheropleiding en herklassering van het slachtoffer van arbeidsongeval.

2. *Ziekte.* — De uitkeringen dekken ten minste 80 % van het vastgestelde bedrag van de kosten voor algemene en speciale geneeskunde, tandheelkundige zorgen, pharmaceutische producten, toestellen, laboratoriumtleding, ziekenhuis-kosten en heelkundige kosten van verzekerden of van leden van hun gezin tijdens ten hoogste 6 maanden voor elke ziekte.

Preventieve zorgen. De belanghebbenden moeten het bewijs leveren van ten minste 60 uren loonarbeid of inschrijving in de werkloosheidsregisters, binnen drie maanden vóór de vaststelling van de ziekte. De ouderdomspensioengerechtigden hebben recht op de geneeskundige dienstverstrekingen.

3. *Langdurige ziekte.* — De kosten voor geneeskundige behandeling van verzekerden of van leden van hun gezin, die door erge ziekte zijn aangetast, waarvan de duur vermoedelijk 6 maanden zal overschrijden, wanneer ernstige kans op genezing of beternis bestaat. De duur van de verstrekingen is beperkt tot drie jaar; het geval wordt om de 6 maanden onderzocht. Vereist is één jaar aansluiting en 240 uren loonarbeid of inschrijving in de werkloosheidsregisters, waarvan 60 uren binnen 3 maanden vóór de vaststelling van de ziekte.

4. *Maternité.* — Soins d'une sage-femme ou d'un médecin pour une femme assurée, pour l'épouse d'un homme assuré, et pour les enfants à la charge d'une personne assurée. Les intéressés doivent justifier d'une immatriculation de 10 mois et avoir accompli 60 heures de travail salarié dans les 3 mois ou avoir été inscrits au chômage pendant le même temps.

5. *Invalidité.* — Prolongation de l'octroi de prestations de maladie ou de maternité à une personne assurée devenue incapable de gagner dans quelque occupation que ce soit plus d'un tiers de la rémunération normale d'un travailleur de la catégorie à laquelle elle appartenait. Elle doit justifier d'une année d'immatriculation et de 240 heures de travail salarié ou d'inscription sur les registres du chômage, dont 60 heures dans les 3 mois qui ont précédé la constatation de la maladie.

PRESTATIONS EN ESPÈCES.

A. — Incapacité temporaire.

1. *Risques professionnels.* — Les prestations sont payables pendant la durée de l'incapacité temporaire au taux de 50 % de la rémunération journalière pour les 28 premiers jours et des 2/3 par la suite.

2. *Maladie.* — La durée des prestations ne peut excéder 6 mois pour une même affection; celles-ci sont égales au taux de 50 % des gains journaliers de base (porté aux deux tiers à partir du 31e jour d'incapacité lorsque l'intéressé a 3 enfants ou plus à sa charge), sans pouvoir dépasser un maximum fixé.

Les intéressés doivent justifier de 60 heures d'emploi salarié ou d'inscription sur les registres du chômage dans le cours des 3 derniers mois.

3. *Longue maladie.* — Il peut être accordé une prestation mensuelle égale à la moitié de la perte de salaire subie (aux deux tiers si la personne assurée a 3 enfants à sa charge ou plus), sous réserve d'un maximum fixé, pour 3 années au plus dans le cas d'une affection grave dont la durée probable est de plus de 6 mois, et qu'elle offre de bonnes chances de guérison ou d'amélioration. Les prestations sont réduites pendant l'hospitalisation. Les intéressés doivent justifier d'une année d'immatriculation et de 240 heures de travail salarié ou d'inscription sur les registres du chômage, dont 60 heures dans les trois mois qui ont précédé le diagnostic de la maladie.

B. — Incapacité permanente.

1. *Risques professionnels.* — Il est accordé une rente calculée sur la base de la rémunération annuelle dont on multiplie le montant par une fraction elle-même obtenue en réduisant de moitié toute partie du taux d'incapacité qui ne dépasse pas 50 %, et en augmentant de moitié toute partie du taux d'incapacité qui dépasse 50 %. Le taux est de 100 % pour une incapacité totale; les taux de pensions payables ne peuvent excéder des maxima qui sont déterminés selon la catégorie de salaire.

2. *Invalidité.* — Les personnes assurées devenues incapables de gagner dans aucune occupation plus d'un tiers de la rémunération normale de la catégorie de travailleurs à laquelle elles appartenaient, ont droit à une rente s'élevant de 30 à 40 % de leur salaire annuel antérieur dont la moyenne est établie sur les 10 dernières années. Le taux de la rente est augmenté si le bénéficiaire a besoin de soins

4. *Moederschap.* — Behandeling door een vroedvrouw of door een geneesheer voor de verzekerde vrouw, voor de echtgenote van een mannelijk verzekerde, en voor de kinderen die ten laste zijn van de verzekerde. De belanghebbenden moeten het bewijs leveren van 10 maanden aansluiting en van 60 uren loonarbeid in drie maanden, of inschrijving in de werkloosheidsregisters.

5. *Invaliditeit.* — Verlenging van de toekenning van dienstverstrekkings voor ziekte of moederschap aan een verzekerde die onbekwaam is geworden in eender welke bezigheid, meer dan één derde te bekomen van de normale bezoldiging van een arbeider van de categorie waartoe hij of zij behoorde. Het bewijs moet worden geleverd van één jaar aansluiting en van 240 uren loonarbeid of inschrijving in de werkloosheidsregisters, waarvan 60 uren binnen 3 maanden vóór de vaststelling van de ziekte.

UITKERINGEN IN GELD.

A. — Tijdelijke ongeschiktheid.

1. *Beroepsrisico's.* — De uitkeringen zijn voor de duur van de tijdelijke ongeschiktheid verschuldigd, ten belope van 50 % van de dagelijkse bezoldiging tijdens de eerste 28 dagen en van 2/3 daarna.

2. *Ziekte.* — De duur der dienstverstrekkings mag niet meer bedragen dan 6 maanden voor éénzelfde aandoening; zij belopen 50 % van de dagelijkse basisverdiensten (verhoogd tot twee derden van de 31e dag onbekwaamheid af, wanneer belanghebbende 3 of meer kinderen ten laste heeft) doch zij mogen een bepaald maximum niet overschrijden.

Belanghebbenden moeten het bewijs leveren van 60 uren loonarbeid of inschrijving in de werkloosheidsregisters in de loop van de laatste 3 maanden.

3. *Langdurige ziekte.* — Er mag een maandelijks uitkering worden toegekend die gelijk is aan de helft van het geleden loonverlies (de twee derden wanneer de verzekerde 3 of meer kinderen ten laste heeft), onder voorbehoud van een maximum vastgesteld op ten hoogste 3 jaar in het geval van een ernstige aandoening waarvan de vermoedelijke duur meer dan 6 maanden bedraagt en die merkelijke kansen op genezing of beternis biedt. De uitkeringen worden verminderd tijdens de hospitalisatie. Belanghebbenden moeten het bewijs leveren van een jaar aansluiting en van 240 uren loonarbeid of inschrijving in de werkloosheidsregisters, waarvan 60 uren in de drie maanden vóór de diagnose van de ziekte.

B. — Blijvende ongeschiktheid.

1. *Beroepsrisico's.* — Er wordt een rente toegekend berekend op grond van de jaarlijkse bezoldiging waarvan het bedrag vermenigvuldigd wordt met een fractie die bekomen wordt door ieder gedeelte van het onbekwaamheidsbedrag dat 50 % niet te boven gaat met de helft te verminderen en ieder gedeelte van het onbekwaamheidsbedrag boven 50 % met de helft te vermeerderen. Het bedrag belooft 100 % voor een volledige onbekwaamheid en de bedragen van de uitbetaalbare pensioenen mogen niet meer belopen dan de maxima die worden vastgesteld volgens de looncategorie.

2. *Invaliditeit.* — De verzekerde personen die niet meer bekwaam zijn om in enige betrekking meer dan een derde van de normale bezoldiging der arbeiderscategorie waartoe zij behoorden te verdienen, hebben recht op een rente van 30 tot 40 % van hun vroeger jaarlijks loon, waarvan het gemiddelde wordt vastgesteld volgens de laatste 10 jaar. Het bedrag van de rente wordt verhoogd indien de recht-

constants. Il est diminué en cas d'hospitalisation et après l'âge de 60 ans. Les intéressés doivent justifier d'une période d'immatriculation d'une année et de 240 heures de travail salarié ou d'inscription sur les registres du chômage, dont 60 heures dans les 3 mois qui ont précédé la constatation de la maladie.

C. — Vieillesse.

Il sera accordé aux assurés une pension égale à 20 % de la moyenne de leur salaire annuel lorsqu'ils auront atteint l'âge de 60 ans, et après 30 années d'assurance. Pour une période de stage de 15 années il est versé une pension dont le taux est réduit. Le taux est progressif à raison de 4 % pour chaque année d'assurance, après l'âge de 60 ans. Il est réduit lorsque les personnes assurées ont moins de 30 années de stage.

Il est accordé aux personnes âgées d'au moins 65 ans, qui ont travaillé auparavant pour un traitement ou un salaire, dont les ressources sont limitées et qui ne remplissent pas les conditions nécessaires pour une pension suffisante aux termes de la législation sociale, une allocation de vieillesse dont le taux varie selon le lieu de résidence et les charges de famille. Si elles sont inaptes au travail, l'allocation est accordée à l'âge de 60 ans. Les autres personnes âgées reçoivent une allocation provisoire d'un montant déterminé, sous réserve que leurs revenus ne dépassent pas une certaine limite jusqu'à l'introduction d'un régime d'assurance vieillesse applicable à l'ensemble de la population.

D. — Décès.

1. *Risques professionnels.* — Une veuve touche 25 % de la rémunération sur laquelle est calculée la pension d'invalidité; les deux premiers orphelins de père touchent 15 % chacun, les autres 10 % chacun; les orphelins de père et de mère, 20 % chacun. Les prestations globales versées pour chacun des orphelins ne peuvent excéder 75 %.

2. *Ayants droit de pensionnés.* — Les veuves ont droit à la moitié de la pension de vieillesse de leur époux décédé lorsqu'elles atteignent l'âge de 65 ans (ou 60 ans en cas d'invalidité au travail). Les veuves invalides d'un bénéficiaire de pension de vieillesse ou d'invalidité ont droit à la moitié de la pension de leur époux décédé. Elles ont droit également au paiement d'une somme forfaitaire représentant 3 mois de salaire du décédé.

3. *Ayants droit de personnes assurées.* — Les ayants droit d'une personne assurée peuvent prétendre à une somme forfaitaire représentant le montant de 3 mois de salaire du décédé. Une veuve invalide d'une personne assurée a droit à la moitié de la pension d'invalidité à laquelle aurait pu prétendre son époux décédé.

E. — Allocations familiales.

Des allocations de maternité sont accordées pour le premier enfant sous réserve que la mère ne soit pas âgée de plus de 25 ans lors de la naissance ou que celle-ci survienne dans le cours des deux premières années du mariage, ainsi que pour chaque enfant suivant né dans un délai de 3 années au maximum à dater de la dernière naissance. La prime à la naissance pour le premier enfant est égale à 3 fois, et pour les enfants suivants à 2 fois le montant du salaire mensuel de base le plus élevé dans la région.

Les allocations familiales variant selon le taux du salaire départemental des travailleurs non qualifiés et l'ordre de

hebbende voortdurende zorgen nodig heeft. Het wordt verminderd in geval van hospitalisatie en na de leeftijd van 60 jaar. Belanghebbenden moeten het bewijs leveren van een jaar aansluiting en van 240 uren loonarbeid of inschrijving in de werkloosheidsregisters, waarvan 60 uren tijdens de 3 maanden vóór de vaststelling van de ziekte.

C. — Ouderdom.

Er wordt aan de verzekerden een pensioen toegekend gelijk aan 20 % van het gemiddelde van hun jaarlijks loon wanneer zij de leeftijd van 60 jaar hebben bereikt en na 30 jaar verzekering. Voor een proeftijd van 15 jaar, wordt een pensioen van een lager bedrag uitgekeerd. Dit bedrag is progressief naar rato van 4 % per jaar verzekering, na de leeftijd van 60 jaar. Het wordt verminderd wanneer de verzekerde personen ten minste 30 jaren proeftijd tellen.

Aan de personen, die ten minste 65 jaar oud zijn, die vroeger als wedde- of loontrekkenden werkten, die thans over een beperkt inkomen beschikken en niet voldoen aan de vereisten om een toereikend pensioen volgens de maatschappelijke wetgeving te genieten, wordt een ouderdomstoeelage verleend, waarvan het bedrag verschilt volgens verblijfplaats en gezinslasten. Indien zij onbekwaam zijn tot werken wordt de toelage op de ouderdom van 60 jaar verleend. De andere bejaarde personen ontvangen een voorlopige tegemoetkoming tot een bepaald bedrag, onder voorbehoud dat hun inkomsten een vastgesteld minimum niet overschrijden, totdat een stelsel van verzekering tegen de gevolgen van ouderdom, geldend voor de gezamenlijke bevolking, in werking treedt.

D. — Overlijden.

1. *Beroepstisico's.* — Een weduwe ontvangt 25 % van de bezoldiging waarop het invaliditeitspensioen berekend wordt; de eerste twee vaderloze wezen ontvangen elk 15 %, de volgende 10 % elk; de volle wezen, 20 % elk. De gezamenlijke uitkeringen voor elke der wezen mogen 75 % niet overschrijden.

2. *Rechthebbenden van gepensionneerden.* — De weduwen hebben recht op de helft van het ouderdomspensioen van hun overleden echtgenoot, wanneer zij de leeftijd van 65 jaar bereiken (of 60 jaar, zo zij onbekwaam zijn tot werken). De invalide weduwen van een begunstigde met een ouderdoms- of invaliditeitspensioen kunnen aanspraak maken op de helft van het pensioen van hun overleden echtgenoot. Zij hebben eveneens recht op de uitkering van een forfaitair bedrag ten belope van drie maanden loon van de overledene.

3. *Rechthebbenden van verzekerden.* — De rechthebbenden van een verzekerde kunnen aanspraak maken op een forfaitair bedrag ten belope van 3 maanden loon van de verzekerde. Een invalide weduwe van een verzekerde heeft recht op de helft van het invaliditeitspensioen, waarop haar overleden echtgenoot aanspraak had kunnen maken.

E. — Gezinstoelagen.

Moederschapstoelagen worden verleend voor het eerste kind onder voorbehoud dat de moeder niet meer dan 25 jaar oud is op de dag van de geboorte, of dat de geboorte binnen de eerste twee huwelijksjaren gebeurt, alsmede voor elk volgend kind, dat uiterlijk binnen 3 jaren geboren werd na de laatste geboorte. De geboortetoeelage voor het eerste kind is gelijk aan driemaal, en voor de volgende kinderen tweemaal het bedrag van het hoogste maandelijks basisloon in de streek.

Gezinstoelagen die volgens het bedrag van het departementaal loon van de ongeschoolde en volgens de geboorte-

naissance de l'enfant, sont accordées pour le deuxième enfant et les enfants suivants. *Des allocations de salaire unique* sont versées pour chaque enfant à charge lorsque la famille ne bénéficie que d'un seul revenu professionnel.

Des allocations prénatales sont accordées aux femmes enceintes qui observent certaines règles déterminées pour leur hygiène physique. A l'exception des veuves de bénéficiaires, les personnes qui sont capables de se livrer à une occupation lucrative mais qui s'en abstiennent, n'ont pas droit aux allocations familiales autres que les prestations de maternité; les femmes qui ont deux enfants à charge ou davantage sont considérées comme incapables d'avoir une occupation lucrative et ont ainsi droit aux prestations.

Des allocations prénatales sont accordées aux employés et salariés et travailleurs indépendants qui ont au moins deux enfants à leur charge.

IV. — QUELS SONT LES MOYENS QUI SERAIENT UTILISÉS POUR QUE LES TRAVAILLEURS INTÉRESSÉS PUISSENT FAIRE VALOIR LEURS DROITS ?

Ces moyens ne peuvent être envisagés dans la convention multilatérale proprement dite, car, pour celle-ci, de même que pour toutes les conventions bilatérales existantes, il s'imposera de procéder, entre les autorités administratives suprêmes, à la conclusion d'*arrangements administratifs* destinés à régler les mesures d'application pratique des conventions.

Par ailleurs, toutes les conventions bilatérales contiennent généralement les clauses suivantes :

a) Les autorités, ainsi que les organismes de sécurité sociale des deux pays contractants, se prêteront mutuellement leurs bons offices, dans la même mesure que s'il s'agissait de l'application de leurs propres régimes de sécurité sociale.

b) Les communications adressées, pour l'application de la présente convention, par les bénéficiaires de cette convention, aux organismes, autorités et juridictions de l'un des pays contractants compétents en matière de sécurité sociale, seront rédigées dans l'une des langues officielles de l'un ou de l'autre pays.

c) Les recours qui devraient être introduits dans un délai déterminé auprès d'une autorité ou d'un organisme d'un des pays contractants compétent pour recevoir des recours en matière de sécurité sociale, sont considérés comme recevables s'ils sont présentés dans le même délai auprès d'une autorité ou d'un organisme correspondant de l'autre pays. Dans ce cas, cette dernière autorité ou ce dernier organisme devra transmettre sans retard les recours à l'organisme compétent.

d) 1° Les autorités administratives auprès des Etats contractants arrêteront directement les mesures de détail pour l'exécution de la présente convention ou des accords complémentaires qu'elle prévoit en tant que ces mesures nécessitent une entente entre elles.

Les mêmes autorités administratives se communiqueront en temps utile les modifications survenues dans la législation ou la réglementation de leur pays concernant les régimes énumérés à l'article 2.

rang van het kind verschillen, worden verleend voor het tweede kind en de volgende. *Toelagen wegens enige broodwinning* worden uitgekeerd voor elk kind ten laste wanneer het gezin slechts over één bron van beroepsinkomsten beschikt.

Zwangerschapstoelagen worden verleend aan de vrouwen, die zekere regelen van zwangerschapshygiëne naleven. Behalve de weduwen van genothebbers kunnen de personen die tot de uitoefening van een winstgevend bezigheid bekwaam zijn en er zich van onthouden geen aanspraak maken op andere gezinstoelagen dan de moederschapsuitkeringen; de vrouwen die twee of meer kinderen ten laste hebben worden beschouwd als onbekwaam tot het uitoefenen van een winstgevend werk; zij hebben aldus recht op de uitkeringen.

Zwangerschapstoelagen worden verleend ten gunste van bedienden, loontrekkenden en zelfstandige arbeiders die ten minste twee kinderen ten laste hebben.

IV. — WELKE ZIJN DE AAN TE WENDEN MIDDELEN OPDAT DE BETROKKEN ARBEIDERS HUN RECHTEN ZOULDEN KUNNEN LATEN GELDEN ?

Deze middelen kunnen in een eigenlijk multilateraal verdrag niet in beschouwing genomen worden want voor deze laatste, zoals voor alle bestaande wederkerigheidsverdragen, zal het passen dat de hoogste bestuursoverheden samen overgaan tot het sluiten van *administratieve regelingen* voor de praktische toepassingsmaatregelen van deze verdragen.

Overigens bevatten alle wederkerigheidsverdragen over 't algemeen de volgende clausules :

a) De overheden alsmede de organismen voor maatschappelijke zekerheid van de twee verdragsluitende landen zullen onderling hun goede diensten verlenen, alsof het de toepassing van hun eigen stelsels van maatschappelijke zekerheid betrof.

b) De mededelingen welke, bij toepassing van deze overeenkomst, door de gerechtigden, aan de bevoegde organismen, overheden en rechtsmachten van een der verdragsluitende landen overgemaakt worden, zullen in een der officiële landtalen van het ene of het andere land opgesteld worden.

c) Het beroep dat binnen een bepaalde termijn bij een bevoegde overheid of een bevoegd organisme van een der verdragsluitende landen zou dienen aangetekend, wordt als ontvankelijk beschouwd, indien het binnen dezelfde termijn bij een overheid of overeenstemmend organisme van het ander land aangetekend wordt.

In dit geval zal deze laatste overheid of dit laatste organisme onverwijld het beroep aan het bevoegd organisme moeten overmaken.

d) 1° De bestuursoverheden der verdragsluitende landen zullen rechtstreeks de detailmaatregelen vaststellen tot uitvoering van deze overeenkomst of van de aanvullende akkoorden welke zij voorziet, in zover deze maatregelen gemeen overleg vergen.

Dezelfde bestuursoverheden zullen elkaar, te gepasten tijde, de wijzigingen mededelen in de wetgeving of reglementering van hun land betreffende de stelsels vermeld in artikel 2.

2° Les autorités ou services compétents de chacun des pays contractants se communiqueront les autres dispositions prises en vue de l'exécution de la présente convention à l'intérieur de leur propre pays.

e) Sont considérées, dans chacun des Etats contractants, comme autorités administratives suprêmes au sens de la présente convention, les Ministres qui ont, chacun en ce qui le concerne, les régimes énumérés à l'article 2 dans leurs attributions.

*
**

Pratiquement, on observera donc, pour la convention multilatérale, l'accomplissement des mêmes formalités administratives que celles prévues pour les conventions bilatérales.

La mise en application de la convention multilatérale s'avère, dès lors, d'autant plus aisée que les administrations compétentes des pays contractants ont acquis l'expérience requise en la matière, par la mise en vigueur des conventions bilatérales.

Déjà, à l'heure actuelle, dans le cadre de ces conventions bilatérales, les administrations compétentes, lors de l'établissement de la pension de vieillesse d'un travailleur migrant, déterminent le montant de cette pension en prenant en considération : 1° la législation nationale proprement dite; 2° les dispositions de la convention bilatérale; 3° l'application des législations des deux pays dans lesquels le travailleur a accompli sa carrière. Ce calcul étant établi, la formule la plus favorable au travailleur est appliquée.

Un processus similaire sera observé pour l'application de la convention multilatérale et les Administrations compétentes recueilleront désormais tous les renseignements susceptibles de retracer la carrière entière du travailleur migrant, notamment en vue d'établir s'il a été occupé dans au moins trois pays signataires du Traité de Bruxelles.

Pour rechercher la formule la plus favorable au travailleur dans l'établissement de sa pension, les administrations détermineront donc le montant de celle-ci :

- a) en application de l'article 2 de la convention multilatérale (totalisation des périodes);
- b) en application des conventions bilatérales dont le travailleur peut se prévaloir;
- c) en application de chacune des législations, prises séparément, des pays dans lesquels le travailleur a été occupé au cours de sa carrière.

En bref, il suffira au travailleur de s'adresser, dans le pays où il réside, à l'organisme compétent en matière de sécurité sociale, pour que la formule la plus favorable lui soit appliquée pour déterminer le montant de la pension de vieillesse à laquelle il peut prétendre.

*
**

L'objectif que poursuit la convention multilatérale est d'assurer plus de sécurité à ceux qui vivent du fruit de leur labeur.

Aussi, espérons-nous que nos collègues adopteront ce projet de loi, à l'unanimité.

Le présent rapport a reçu l'approbation de l'ensemble des membres de votre Commission,

Le Rapporteur,
R. DIEUDONNÉ.

Le Président,
H. HEYMAN.

2° De bevoegde overheden of diensten van elk der contracterende landen zullen elkaar de andere bepalingen mededelen, welke tot de uitvoering van deze overeenkomst in hun eigen land zullen getroffen worden.

e) De Ministers die, ieder wat hem betreft, de onder artikel 2 aangehaalde regimes onder hun bevoegdheid hebben, worden in ieder der verdragsluitende landen, in de zin van deze overeenkomst, als de hoogste administratieve overheden beschouwd.

*
**

Practisch worden dus dezelfde formaliteiten voor het multilateraal verdrag nageleefd, als voor de wederkerigheidsverdragen was voorzien.

De inwerkingtreding van het multilateraal verdrag blijkt dan ook des te gemakkelijker, daar de bevoegde besturen van de verdragsluitende landen, door de inwerkingtreding van de wederkerigheidsverdragen, de ervaring hebben opgedaan, die ter zake nodig is.

Op dit ogenblik bepalen de bevoegde besturen reeds het bedrag van het ouderdomspensioen van een migrerend arbeider, bij de vaststelling er van in het raam van die wederkerigheidsverdragen, met inachtneming van : 1° de eigenlijke nationale wetgeving; 2° de bepalingen van het wederkerigheidsverdrag; 3° de toepassing van de wetgevingen van de twee landen waarin de arbeider zijn loopbaan heeft voltrokken. Nadat die berekening is geschied, wordt de gunstigste formule op de arbeider toegepast.

Een gelijksoortige procedure zal worden gevolgd in zake toepassing van het multilateraal verdrag, en de bevoegde besturen zullen voortaan alle inlichtingen inwinnen die geschikt zijn om de volledige loopbaan van de migrerende arbeider vast te stellen, onder meer ten einde na te gaan of hij werkzaam is geweest in ten minste drie landen die het Verdrag van Brussel ondertekenden:

Om bij de vaststelling van het pensioen de formule te ontdekken waardoor de arbeider het meest wordt begunstigd, zullen dus de besturen het bedrag er van vaststellen :

- a) bij toepassing van artikel 2 van het multilateraal verdrag (samentellen van de tijdvakken);
- b) bij toepassing van de wederkerigheidsverdragen, waarop de arbeider kan steunen;
- c) bij toepassing van iedere der wetgevingen, afzonderlijk beschouwd, van de landen waarin de arbeider tijdens zijn loopbaan gewerkt heeft.

Kortom, het volstaat dat de arbeider zich, in het land waar hij verblijft, wendt tot het bevoegde organisme in zake maatschappelijke zekerheid opdat de voordeligste formule op hem zou worden toegepast tot het bepalen van het bedrag van het ouderdomspensioen waarop hij mag aanspraak maken.

*
**

Het multilateraal verdrag heeft ten doel meer veiligheid te verschaffen aan hen die leven van de vruchten van hun arbeid.

Wij hopen dan ook dat onze collega's dit wetsontwerp eenparig zullen goedkeuren.

Dit verslag werd door al de leden van Uw Commissie goedgekeurd.

De Verslaggever,
R. DIEUDONNÉ.

De Voorzitter,
H. HEYMAN.